

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 31 października 2024 r.

Poz. 8647

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NP-II.4131.1.287.2024.6

WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 24 października 2024 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465)

orzekam

nieważność zwrotów: "lub dochód w rodzinie" oraz "lub 2" zawartych w wierszu pierwszym, w kolumnie drugiej tabeli w § 3 ust. 1 uchwały nr IV/59/2024 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 26 września 2024 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania usług wsparcia krótkoterminowego świadczonych w formie dziennej i w formie pobytu całodobowego oraz warunki odpłatności za te usługi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwalniania od opłat, jak również trybu ich pobierania - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 26 września 2024 r. Rada Miejska we Wrześni podjęła uchwałą nr IV/59/2024 w sprawie szczegółowych warunków przyznawania usług wsparcia krótkoterminowego świadczonych w formie dziennej i w formie pobytu całodobowego oraz warunki odpłatności za te usługi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwalniania od opłat, jak również trybu ich pobierania, zwaną dalej "uchwałą".

Uchwałę podjęto na podstawie: "art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.) oraz art 97a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283)".

Uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu 27 września 2024.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Badana uchwała została podjęta w oparciu o przepis art. 97a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, ze zm.), zwanej dalej "u.p.s.", zgodnie z którym: "Rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania usług wsparcia krótkoterminowego świadczonego w formie dziennej i w formie pobytu całodobowego oraz warunki odpłatności za te usługi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania".

W niniejszej sprawie zasadnym jest przywołać także dalsze regulacje art. 97a u.p.s.: "Usługi wsparcia krótkoterminowego są odpłatne do wysokości opłat, o których mowa w ust. 1. Osoba korzystająca z usług wsparcia krótkoterminowego nie ponosi opłat, jeżeli jej dochód nie przekracza kwoty kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej" (ust. 3), "Różnicę między ustaloną odpłatnością osoby korzystającej z usług wsparcia krótkoterminowego a opłatą za usługi, o której mowa w ust. 1, ponosi gmina, która przyznała osobie usługi wsparcia krótkoterminowego" (ust. 4). Z kolei art. 97a ust. 1 u.p.s., do którego odwołują się cytowane regulacje ust. 3 i 4, stanowi: "W przypadku świadczenia przez dom pomocy społecznej usług wsparcia krótkoterminowego rada gminy lub rada powiatu właściwa dla tego domu

pomocy społecznej określa, w drodze uchwały, wysokość opłat za godzinę świadczenia usług, w przypadku usług wsparcia krótkoterminowego świadczonego w formie dziennej, oraz za dzień pobytu, w przypadku świadczenia usług wsparcia krótkoterminowego w formie pobytu całodobowego".

Uchwała podejmowana na podstawie art. 97a ust. 2 u.p.s. stanowi akt prawa miejscowego. Zgodnie z treścią art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U.Nr 78, poz. 483, ze zm.), zwanej dalej "Konstytucją RP", organy samorządu terytorialnego ustanawiają akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze działania tych organów na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie. Z kolei przepis art. 7 Konstytucji RP obliuguje organy władzy publicznej do działania na podstawie i w granicach prawa. Zasada praworządności wyrażona w art. 7 w zw. z art. 94 Konstytucji RP wymaga, żeby materia regulowana wydanym aktem normatywnym wynikała z upoważnienia ustawowego i nie przekraczała zakresu tego upoważnienia. Każde unormowanie wykraczające poza udzielone upoważnienie jest naruszeniem normy upoważniającej i zarazem naruszeniem konstytucyjnych warunków legalności aktu prawa miejscowego wydanego na podstawie upoważnienia ustawowego (por. wyrok NSA z 14 grudnia 2011 r., II OSK 2058/11; CBOSA). Zakres upoważnienia musi być zawsze ustalany przez pryzmat zasad demokratycznego państwa prawnego, działania w granicach i na podstawie prawa oraz innych przepisów regulujących daną dziedzinę.

Normę kompetencyjną wynikającą z art. 97a ust. 2 u.p.s. w zakresie określenia warunków odpłatności za usługi wsparcia krótkoterminowego, Rada Miejska we Wrześni zrealizowała w § 3 uchwały. Zgodnie z ust. 1 tego paragrafu: "Wysokość odpłatności za usługi wsparcia krótkoterminowego w formie pobytu całodobowego i w formie pobytu dziennego, ponoszona jest w granicach określonych poniższą tabelą: [...]". Z zamieszczonej dalej tabeli wynika, że procentowo ustalona wysokość odpłatności za przedmiotowe usługi została uzależniona od "dochodu osoby lub dochodu w rodzinie określonego wg. kryterium art. 8 ust. pkt 1 lub 2 ustawy o pomocy społecznej" (cytowany zwrot pochodzi z wiersza pierwszego, kolumny drugiej tabeli). Jeżeli tak określony dochód wynosi "do 100%" usługi są nieodpłatne, jeżeli "powyżej 100% do 200%" - odpłatność wynosi 50%, jeżeli "powyżej 200% do 300%" - 70%, a w przypadku dochodu "powyżej 300%" - odpłatność została ustalona na poziomie 100%.

W ocenie organu nadzoru, Rada Miejska we Wrześni, określając w omawianej tabeli procentowe wysokości odpłatności za usługi wsparcia krótkoterminowego, w zależności od "dochodu osoby lub dochodu w rodzinie określonego wg. kryterium art. 8 ust. pkt 1 lub 2 ustawy o pomocy społecznej", w sposób istotny naruszyła art. 97a ust. 3 zdanie drugie u.p.s.

W art. 97a ust. 3 u.p.s. ustawodawca wyraźnie określił górne i dolne granice ponoszenia odpłatności za przedmiotowe usługi, wskazując, że: "Usługi wsparcia krótkoterminowego są odpłatne do wysokości opłat, o których mowa w ust. 1. Osoba korzystająca z usług wsparcia krótkoterminowego nie ponosi opłat, jeżeli jej dochód nie przekracza kwoty kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej".

W myśl art. 8 ust. 1 u.p.s.: "Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, z zastrzeżeniem art. 40, art. 41, art. 53a i art. 91, przysługuje:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 776 zł, zwanej dalej «kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej»,
- 2) osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 600 zł, zwanej dalej «kryterium dochodowym na osobę w rodzinie»,
- 3) rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej dalej «kryterium dochodowym rodziny»

- przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2-15 lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej".

Ustawową przesłanką nieponoszenia opłaty przez osobę korzystającą z usług wsparcia krótkoterminowego, przewidzianą w art. 97a ust. 3 u.p.s., jest nieprzekroczenie kwoty kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej, a zatem kwoty kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 u.p.s. (na dzień podjęcia badanej uchwały: 776 zł). Należy też podkreślić, że ustawodawca nie uzależnia tego zwolnienia od tego, czy osoba korzystająca z usług jest osobą samotną, czy też osobą w rodzinie. Zwolnienie, o którym mowa w art. 97a ust. 3 zdanie drugie u.p.s., dotyczy zatem każdego beneficjenta przedmiotowych usług, niezależnie od wspomnianej okoliczności.

Tymczasem z tabeli zamieszczonej w § 3 ust. 1 uchwały wynika, że przyjęty przez Radę Miejską we Wrześni mechanizm ustalania procentowych poziomów odpłatności za usługi krótkoterminowe uzależniony jest od tego, czy usługobiorca jest osobą samotnie gospodarującą, czy też osobą w rodzinie, innymi słowy, czy jej dochód przekracza kryterium dochodowe określone odpowiednio w art. 8 ust. 1 pkt 1 lub 2 u.p.s. Tym samym osoba w rodzinie korzystająca z usług krótkoterminowych, której dochód przekracza kryterium, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 u.p.s. (600 zł), ale nie przekracza kryterium określonego w art. 8 ust. 1 pkt 1 u.p.s. (776 zł), zobowiązana będzie do ponoszenia odpłatności za przedmiotowe usługi w wysokości 50%. Takie rozwiązanie pozostaje w wyraźnej sprzeczności z wolą ustawodawcy wyrażoną w art. 97a ust. 3 zdanie drugie u.p.s.

Powyższe uzasadnia stwierdzenie nieważności § 3 ust. 1 uchwały w zakresie zwrotów: "lub dochód w rodzinie" i "lub 2" zawartych w wierszu pierwszym, w kolumnie drugiej tabeli.

Biorąc powyższe pod uwagę, należało orzec jak w sentencji rozstrzygnięcia nadzorczego.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Agata Sobczyk
(dokument podpisany elektronicznie)

Otrzymują:

Rada Miejska we Wrześni

Burmistrz Miasta i Gminy Września